

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Puram contemplationem absque ulla imaginationis cooperatione,
infusis à Deo speciebus, sæpißimè viris perfectis contingere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

TERTIÆ HIEKARCHIAE

GRADVS PRIMVS.

CAPVT II.

Parum contemplationem absque ulla imaginationis cooperazione, infusa à DEO speciebus, sapissime viris perfectis contingere.

Ta circamysticas visiones fortis attentione & sensus derelinque, & intellectuales operationes, & omnia sensibilitas & intelligibilitas, & omnia existentia: eo enim tui ipsius & omnium irretentibili & absoluto excessa ad superstantiam caliginis radium cuncta aferens, & ab omnibus absolutus, mundi & puræ sursum ager.

Quid fortius, quid sententious dicere potuit Sanc-
tus ille? Certè quiphantasmata speculatur, non de-
serit, nec transcedit pure ac penitus omnem sensum
& sensibilitatem universa: nec tam in ista mystica con-
templatione sufficit iste relinquere, nisi & intelligi-
bilia omnia deserantur, & cuncta creatura, operatio-
nesq; propriæ, & ipse qui contemplatur, nec seipsum intueatur. Quid in ista contemplatione conferunt
phantasmata, quando iam apex mentis soli increata
luci intentus est, & unitus per theoriam alamina, per
sapientiam & rationem, per impressiones desiderii?

Borsia eodem dixit cap. Omnum causa soli in-
circumvelatæ & vere appetit transcendentibus omnibus
immunda & materialia, & omnes animos supercelles-
tes. Audi quod ait, incircumvelatæ, id est, sine
sensibilium formarum velamine? Et si portet in han-
tu intuitione & Angelicis purissimæ mentes transcen-
dere, quomodo non magis vix & materialia ista
phantasmata? Adhuc autem, si sine phantasmatu
nequit mens humana quidquam cognoscere, quomodo
vera sunt qua de analogia ac purementia contem-
platione, & superna illustratione Sancti locutisunt &
scriperunt? Cur beatissima David ceteris preferunt
Prophetis qui imaginavas visiones fortissimæ, cum
ipse analogie & pure immaterialiter sine phanta-
smatum velamento divina prævidit mysteria, & sa-
cra cognovis absconditæ. Incerta, inquies, & oc-
cultæ sapientie tua manifestasti mihi.

Adverte & perspicere, quod secundo Regum libro
loquitur de scipo Spiritus Domini locutus est per me,
& sermo eius per linguam meam: sicut lux aurora
orienti sole, manè absque rubore rutilat, & sicut
pluvias germinat herba a terra. At vero dicunt illi,
quod mens humana non illuminatur immediate à
mente Angelica luce immateriali, sed luce illa unita
phantasmata, & prout relucet in illo, à mente hu-
mana conficitur. Et nō mens humana simplex,
immaterialis, deformis capacior est directe & im-
mediatè illuminationis ac lucis Angelica quam ma-
teriale phantasmas? Hac Dionyssius.

Afflentum hinc sententia non contempnendi
Philosophi. Philosophus ipse, in primis lib. 2. de
anima cap. 14. & lib. 3. text. 30. Thianensis ad
textum 39. Toletus quest. 21. Gregorius de
Valentia 1. Tom. suorum Comment. disput. 6.
quest. 1. puncio 3. & quoniam plures alii, qui non
tantum in contemplatione supernaturali & divi-
na, sed etiam in contemplatione naturali rerum
abstractarum cuiuslibet Sapientis sine phantas-
matum speculazione contingere posse hujusmodi in-
tellectionem docuerunt. Constat igitur ex su-
perioribus, viros perfectos & heroicos aliquan-
do ita à DEO opt. max. ad divina eveni, ut
omnes corporearum similitudinum imagines
umbrasque transcendent (quod ipsum plenius
sequenti Capite confirmabimus) vel saltem
quodira subtiles & spirituales sint ista simili-
tudines intentionales & corporeæ, ut vix ad-
verti aut percipi possint, ut significare vi-
detur S. Doctor Angelicus 2. 2. quest. 174
art. 2. ad 4.

QVMVIS, si secundum communem natu-
ræ ordinem loquuntur, intellectus noster
sine imaginationis cooperatione intelligere non
valeat, ed quod pro hoc statu intellectus noster
in cognoscendo naturaliter pendeat à phantas-
matione, tamquam ab excitante, vel
tamquam à potentia necessariò concomitante
operationem intellectus pro hoc statu: (& hoc
est quod Aristoteles & D. Thomas, ut suprà
Cap. præcedenti, docuerunt:) tamen si sermo
fi de animalibus illis perfectissimis, qua aliquando
divina dignatione ad supernaturalem & pla-
nè Angelicam contemplationem à DEO suble-
vantur, tunc non est dubium, eas ita abstrahit à
corporeo omni similitudine, ut sine illa phan-
tasmarum admiratione, vel saltem impercep-
tibili, pure & nodè superna ac divina con-
templari possint, ut ex Patribus præcedenti Cap. ci-
tatis non obscurè colligitur.

Portò ut hæc clatio a fiant illud in primis ani-
madvertendum erit, in nostra anima, sive in no-
stra mente, hoc est superiori rei pars (ut ex D.
Thomæ doctrina colligitur q. 12. de verit. art.
12. in corp. & 2. 2. quest. 174 art 2.) duas ve-
luti facies esse, aut ut in oicam, januas: alteram,
qua respicit ac contemplatur æternam; alteram,
qua temporalia speculator, deque nis judicat ac
discernit. Hæc facies, qua temporalibus in-
tendit, à rebus sensibilibus similitudines mendicat,
quibus juvatur, ut ad contemplationem
spiritualium & incorporearum rerum affliger.
Prima vero facies, que nobilior ac sublimior est,
pro conditione status vitæ praeferrit, quia immo-
ta corpori est, penderit eam à corporis coopera-
tione, nempe ab imaginatione: quia opus est
illam inclinari ac veluti incurvari ad speculanda
phantasmata ab imaginatione subministrata, ita
ut nec DEUM, nec intelligibilia alia, quantumvis
à materia abstrahantur, sine imaginationis o-
peratione queat intelligere. hoc tamen intra na-
ture limites semper fieri contingit. At DEUS
aliquo tempore portat illam quæ versus Orientem,
id est, æternitatem respicit, le solo dignatur a-
perire, ac ad animam clavis sensum janvis le-
cretius introire. Obieratis ostium ingressus est
ad discipulos; sic quoque ad animam dilectam
sponam ingreditur, ac dulcissim cum ea millet
colloquia, quorum non vult partem illam infe-
riorem, quæ est veluti superioris ancilla, parti-
cipem fieri. Tunc vero anima omnino in-
dependenter à corpore, Angelico more o-
peratur.

Opera pretium igitur est, modum istum in-
telligendi sine illa imaginationis cooperatione,
qui difficultas apparer, luculentius explicare. Pot-
est autem hæc pura intellectus operatio dupli-
citer contingere. Primum, Si DEUS immixtus pro Elucida-
illo tempore species intelligibiles infusa, quas tur am-
DEUM

Elucida. DEUM aliquid infundere, docuit aperte D. tur am Bernardus Ser. n. 52. in Cantica, adductus à no- plus huc bis Cap. precedenti. d. inquit: Sitq; pura cum duplex eius (Icclies Angelis) conversatio, cum quibus est intellectus puritatis similitudo. Et infra: Corporu vero similitudo pura o litudinibus speculando non involvi. Angelicæ puritas est, utrumque tamen divini munera est. Hæc ille.

Quibus clarissimè ostendit¹, animam DEI munere Angelorum puritatem in contemplando subiude maturari, q; orum est per species à DEO infusas divina maturari & rimir. Idem expresse tenet D. Thomas De verit. quæst. 13. art. 2. ad 9. & 2. 2. quæst. 173. art. 3. ubi docet, prophetam revelationem aliquando fieri per solam lu- minis supernaturalis influentiam, aliquando per species de novo à DEO imprebias, vel imaginati- as, vel intelligibles. Divina siquidem virtus im- mediaτ ut beneb; ibi noravit Cajeranus) im- pmit quandoque in animis species intelligibles, ut patet, quando Apostolis scientiam supernatu- ralem inf. dicit.

Hoc veò fieri ministerio Angelorum, docet idem Bernadus Serm. 41. in Cantica, d. in in- quæ: Aarum divinitatis est fulgor, aurum sapientia que de sursum est. Hoc auro fulgentia quedam quasi veritatis signaculū respondente se figuratores hi, quibus id ministerium est, superni auri scis, atque inter- nus anima auribus injurios. Quod ego non puto esse aliud, quam tunc spirituales quasdam similitudines, & in ipsis purissima divina sapientia sensa a- ranya contemplanti conspectibus importare, ut videat sat tempore spectulum & in enigma, quod nondum facie ad faciem valet ullatenus intueri. Divina sunt, & nisi experiri pro�is incognita que essamus, quomodo videlicet in hoc mortali corpore, sicut adhuc habent statum, & nequam populat a perpicui sub- stantiam lumen, jam tamen interim pars interdum contemplatio veritatis partes suas agere intra nos vel ex parte præsumit, ita ut tunc at usurpare etiam alicui nostrum, cui hoc datum desper fuit. illud Apostoli: Num cognoscere ex parte. Item: Ex parte cognoscimus, & ex parte prophetamus.

Idem docet Dionysius Carthusianus de vita in- clusa, ubi loquens de contemplatione perfecta, cap. 19. inquit: Interdum autem sit hoc per similitudines corporales, interdum per formas imaginaria, interdum vero sit hoc sublimius, purius, atque divinus per species & radios intellectus, hoc est, per solam intellectualem illuminationem, & spiritualis species aut lumen infusionem. Sicq; contingere solet personis perfectis, heroicis ac divinis, qui sepe impunitu excessibus feruntur, seu potius rapuntur in DEUM. Hæc ille.

Nec prædictis obstat, si aliquis dicat, intellectam hominis in statu via non esse capacem lu- minis spiritualis & à DEO infusum, seu aliquius il- lustrationis Angelicæ, nisi lumen illud intellectua- le primò conjungatur & quasi imbibatur ac incorporeumphantasmati, & per illud represen- tur intellectus. Primo, Quia, ut benè scribit Dionysius Cartusianus in Commentario Celestis hi- erarchia art. 5. quæst. 6. Siphonasma, quod est corporalis similitudo, capax est hujusmodi luminis spiritualis & illustrationis Angelicæ, cui non potius, immo & immediatus ac purius, mens humana qua est elevata supra tempus acque continuum, & intel- ligentia obumbrata, in tantum ut secundum Philo- sophum intellectui si immixtus, separatus, nulliquid habens communum, & actu ens? Vnde & ipse S. Doctor

in Summa contra Gentes satetur & probat, quid a- nimara tonalis, in quantum intellectuatu, etiam in corpore adhuc existens, est per se subsistens.

Præterea, cùm inter suscepitrum & suscepibile seu sive eptum, teste Philosopho, oporteat esse propor- tionem, preparationem & convenientiam, nonne in- tellectu humanu multispiciter decoratus, Deiformiter simplificatus, a radio contemplacioni perfusus ac splendens, magis proportionatum, preparatum & dignificatus est, ad suscipendum immediate & parca- fe influentiam & irradiationem lumine, & illuminati- onem mentis Angelicæ, quam phantasmatum? Debie- atibi plenius scriptum, & quid obsecro posse, tenet & disolvit. Hæc ille.

Quibus addi potest D. Thom. de veritat. q. 13. art. 2. ad 9. expresse assertare, species ineli- gibilis à DEO infusa sine ullo phantasmatum, aut imaginatio confundit, agit enim ibi de- plici raptu: quorum unus est, quo mens rapitur, id est, alienatur & omnino absit abire a sensibus externis ad imaginariam visionem; alter, quo abstrahitur & rapitur a sensu & imaginatio simul ad intellectualem visionem. Et hoc, inquit D. Thomas, dupliciter: uno modo secun- dum quod intellectus intelligi DEU. I per ali- quas intelligibiles immisiones, quod est proprium Angelorum; & sic fuit ecclasiæ Adæ, in diebus Genesis 2. in Glasse, quod ecclasiæ recte intelligitur ad hoc immissa, ut mens Adæ parsceps Angelicæ curia, & intrans in Sanctuarium DEI, novissime intelligeretur.

Alio modo, secundum quod intellectus videt DEUM per essentiam, &c. hæc D. Thomas. Vi- bi aperit doce, Adamum more Angelorum sine ulla imaginacionis cooperacione per species ineli- gibilis à DEO infusa DEUM per se esse con- templatum. Secundo etiam modo coningite potest hæc omnimoda à phantasmatis remo- tio, si DEUS tantum infusa supernaturale lu- men, quo species intelligibiles in memoria pre- existentes, ita illustrentur & disponantur, ut ram venitatem sine phantasmatum cooperatione reprezentent.

In super nec à ratione dissentaneum videatur, purissimam hanc contemplationem, omnino corporearum similitudinum expertem, heroicis virtutis à DEO imperiti. Primo, Quia videat admodum congruens, ut quorum conversatio in celis est, more etiam cælestium spirituum, hoc est, sine ulla corporeis imaginis admixione, di- vina contemplatur. Secundo, Quia D. Dio- nyphus semper inculcat deferenda esse omnia sen- sibilitas & intelligibilia, & ignorare sine illa imagine affurgendum ad DEI cognitionem. Erat, ut intra dicemus, non solum imaginatio, sed & ratio ali- quando in contemplatione absurbar omnino. Terzi, Quia si pessimum contigit, ut experientia nosne quoque docet, quod divinorum pars con- templationi mente intenta, imaginatio in variis ac peregrina, immo aliquando omnino distrahit: quod etiam aperte docet Gregorius in 10. Moral. cap. 8. explicans illa verba lib. cap. 1. Si subverteris omnia, vel in unum coarctaveris, qui contradicit ei? Sapientia inquit, contingit, ut si famus jam mentem spiritus eleverit, sed tamen dampnus impunitus, & a tentatione impugnet: cumque ad contemplandæ celestia animus ducitus, objectu actionis illu- te imaginibus reverberatur, nam carna repente hanc stimulis sauciat, quem extra carnem contemplatio sancta rapiebat. Calumna frustal & infernus co- artatur, cum unam condamnam entem & sublevat.

contemplat-
na obser-
& facili-
s. De ce-
bris piso de-
gistr. cana-
derat. etia-
ria portat-
peditat &
operatio-
nes, quas
vani. und
peration-

Deinde

sperare d
movend
contem
via. p. i.
cognosc
et. Et id
dicitur. no
riam dor
per rora
& plan
num. cap. 1.
D. The
Qui
comes
basci
prope
gare a
sidero
mis. El
que su
tio di
p. i. manu
Hæc
Se
doni
fuep
plan
vici
& in
modo
men
cien
& b

tel
pri
pa
ad
ha
in
in
m
g
e

n
t
p
a
ha
in
in
m
g
e

Para-
co-
templa-
tio que
dicatur

contemplationis illuminat. & importunitas tentatio-
nis obseruat; ut videat intendendo quod appetat,
& succubendo in cogitatione toleret quod erube-
sat. De calo quippe lux oritur, inferna autem tene-
bris posadetur. In uiam ergo calum infernusque redi-
gitur, cum mens que jam lucem patria superna confi-
derat, etiam de carni bello tenebras occultaretatio-
ni portat. Hacenus Gregorius. Quid igitur tunc
preat partis superiori divina intuaci phantasmata
operatio, quia neque excitat illam, nec similitudines,
quas representat, conducunt aliquid vel ju-
vant, imò omnino impudentis partis superioris o-
perationem?

Deinde D. Thomas in 3. dist. 34. quest. 1. art. 4.
aperte docet, etiam in statu vita praefatis esse res-
movenda omnia phantasmata ad perfectam DEI
contemplationem asequendam. In statu, inquit,
via spiritualia. & praeceps DEV M. magia videmus
cognoscendo quid non est, quam apprehendendo quid
est. Et ideo quantum ad statum via ponitur corda muta-
tia non solum a passionem illecebri, quem mandi-
tiam dominum intellectus non facit, sed præsupponitur
per vitam activam perfectam. sed etiam ab erroribus
& phantasmatis & spiritualibus formis, a quibus o-
mnibus docet abscedere Dionysius lib. de myst. Theolog.
cap. 1. tendentes in divinam contemplationem. Hac
D. Thomas.

Quibus manifestè docet ex mente Dionysii, ad
contemplationis puritatem sine phantasmatum
baculo esse confundendum. Deinde afferit, esse
proprium effectum doni intellectus, nudare &
purge animam non tam à vitiis & illecebris, quam
ab erroribus, phantasmatibus, & spiritualibus for-
mis. Et in eadem quest. art. 2. sic scribit: In his autem
qua super rationem sunt, perfecta Fides, que est inspe-
ctio divinarum in speculo & in enigma. Quid autem
spiritualia quasi nuda veritas capiantur, supra hu-
manum est modum, & hoc facit dominum intellectus.
Hecile.

Senit ergo D. Thomas, etiam in via lumine
domini intellectus postea nudam veritatem, hoc est,
sine phantasmatum velamine, intelligi & contem-
plari. Idem etiam clare docet dist. 35. quest. 2. art. 2
ubi ita scribit: Unde fides qua spiritualia in speculo
& in enigma quasi involuta teneret, humano
modo nescientem perficit: sed si supernaturali lumine
mens instanti eleverit, ut ad ipsa spiritualia affi-
cienda introducatur, hoc supra humanum medium est,
& hoc facit intellectus noster.

Et infra quest. 2. sic inquit: In statu ergo via in-
tellectus ingreditur ad spiritualia, maxime ad divina,
primo modo (id est, ex via remotionis) & post
paucis. Et ad hoc pervertit Moyses, quid dicitur intrasse
ad caliginem in qua Deus erat: Exod. 19. Et propter
hoc etiam quantum ad statum viae, munditia ponatur
in sexi a beatitudine, que pertinet ad depuratum
intellectus ab omnibus corporalibus. Hac ex D. Tho-
mas mea colligimus, ut Lectori innocentia, An-
gelicum hunc Doctorem saltem plurimi in locis
contemplationem puram & phantasmatis o-
mnino expertem senio approbassim.

CAPUT III.

In quo pura DEI contemplatio confitatur,
plenius declaratur.

Para cō-
temp-
la-
tio que
dicatur?

PURAM contemplationem appello eam, in qua
mens, cum fuerit à vitiis expurgata, à p. filio-
nibus defacata, in charitate sincera itabilita,
instar splendidissimis fulgida & adornata, à Spi-
Thom, à Iesu Oper, Tom. II.

ritu sancto per intellectus donum divinitus illu-
strata, ad nudam aut quasi nudam intelligibilem
veritatem contemplandam sublima:ur. Et hac
est ultima operatio domi intellectus, in qua, ut
scribit sanctus Thomas in 3. dist. 35. q. 2. art. 2. q. 2.
& 2. 2. quest. 8. art. 8. per viam remotionis ince-
dens, DEUM in hac vita perfectiori modo cog- Philipp.
noscit, quam si per affirmationem, aut positionem à SS. tri-
intuatur. Hac igitur inspiratione intelligentia nit. part.
desuper illustrata super se elevatur ad D E U M 2. Theol.
conspicendum, in omni perfectione, sanctitate & myst. tra-
gloria infinitum a quo immensum, & proinde o-
mnis prolus menti humanae & Angelicae ac beatæ disc. 2.
incomprehensibilem, infinitè trancendentem & art. 2. &
superantem omnem mentis creatæ capacitem; Balchaf.
& ita unitur & intenta est DEO tamquam prot- à S. Ca-
sus ignoro, quantum ad id quod est & hac ratione thar. lib.
cognolcit, quod universa quia DEO adscribuntur supradict. 8.
anobis, convenienter ei per modum infinitè emi-
nitioriem & perfectioriem, quam nos capere & reflex. &
intelligere in hac vita valentur.

E. hoc D. Dionysius multis in locis vocat in-
gredi divinam caliginem, id est, super dulcissimam
in se, sed nobis ignoram & incomprehensibilem
DEI claritatem, plenitudinem, regionem, & lucis
& veritatis ac sapientie ejus profusa opulentiam, &
fieri in ignorantia DEI, & per invisibilitatem &
incomprehensibilitatem ipsum videre atque co-
gnoscere, hoc est, inelligere ipsum omnino invi-
sibilis & incomprehensibilem esse. Velut si quis
(ut exemplo Dionysii Carthusiani de laude vite
solitariae cap. 36. interdum nisi) flans in horto to-
tius Oceanus, hoc est ei Oceanum ipsum videre, nescire
se non posse illud rotum visu attingere, metiri, suare.
Et velut si qui in ipsum solu lucem, in ipso sole for-
maliter existentem, sumum desigat obturum, hoc est, ei
lucem illam conficiere, cernere se non posse eam in sua
virtute & puritate, oculi irreverberatu conficie. At
sic igitur contemplans Dominum DEV M nostrum,
si interiorum mentis oculum sigamus in ipsum cum o-
mnin humilitate, reverentia & amore, abique audaci
& curioso scrutinio, & intueamur quid ipse est esse
purum simplicissimum, incircumspectum, bonitas in-
finita, veritas increata, unitas summa, superbeatissi-
ma vita, sapientia prorsus immensa, virtus omnipot-
tentis, superlitterima a quoque voluntas pulchritudo se-
parata & intermixta, dulcedo illimitata, sive de-
ceteri perfectionibus ejus. In horum contemplatione
inflammatur cor nostrum, & divini amoris ardore to-
taliter succendatur, siveque DEO profundius amatur,
ac abdicitur tamquam ignota pariter & obscurus serven-
tissime infigatur. Hac Carthusianus.

Pot. o pura contemplatio tum contingit pri-
mo, cum mens dono intellectus illustrata, in in-
tellicibiliis formis & speciebus à phantasmati-
bus deportatis simplici & pura intelligentia DE-
UM intuatur. Quid vero sit pura & simplex in-
telligentia, optimè docet lib. 1. de cont. cap. 1. in-
quiens: Simplex intelligentia rite dicitur, quando
ab alijs rationis discursu contemplatur; pura vero,
quando sine imaginatione intervenerit, sive omnino
excludatur imaginationis operatio, sive ita sit exigua
& imperceptibilia, ut serè dicopos non esse imagi-
num intervenerit. Unde divus Bonaventura 3. tri-
ner. dist. 4. art. 4. dixi: Contemplator es, si in te est u-
niformis fixio intelligentia pura, & ab omnibus omni-
no denudata, & conformis affectio volitiva potentia
per omnia, in nullo impedita, in uno fontali principio
celestium gaudiorum, quod est DEV Striūs & unus.
Hac ille.

Quibus subscrifit Bernardus super Cant. serm.
53. Translatis, inquit, carni obsecramenta, per-
fec-